

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

1750

Caput XIV. Historiam hæresis Prædestinatianæ fabulam esse, cui fidem
nullam debemus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83620)

dicaverim, ipse reprobus efficiar. Potest ergo reprobari etiam Electus.

Solutio.

Resp. Apostolum nomine reprobationis, nequaquam intelligere Dei propositum, aut Divinæ voluntatis actum, sed privationem gratiæ, ac reprobationis effectum, ut dictum est supra.

6.
Obiectio ult.
ima.

Ob. ultimo: Si prædestinatio esset immutabilis, qualiacunque forent opera prædestinati, hic semper salutem consequeretur: ideoque vulgato dilemmate ubi posset; vel sum prædestinatus, vel reprobus; Si prædestinatus, etiamsi quodcunque crimen patraveram, salvus ero; Si autem reprobus, quid bonis operibus insudo?

Respondeo locum non habere præfatum dilemma, quoniam est quidem prædestinatio immutabilis: sed executioni mandanda liberis meritis prædestinati, ut dictum est cap. VIII. in Resp. ad 3. Argumenta autem hæreticorum de certitudine justificationis, quæ possent adversus postremam thesım partem afferri, excutienda sunt alibi. Sufficit nunc animadvertere, neminem scire certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum, ut definit Tridentinum Sess. 6. cap. 9. & loca quædam Apostoli, quibus abutuntur inimici veritatis, vividam spem, non certitudinem, nisi moralem, manifestissime demonstrare.

Solutio.

CAPUT XIV.

Historiam hæresis Prædestinatianæ fabulam esse, cui fidem nullam debemus.

SUMMARIUM.

1. 2. 3. Duo extremi errores circa Prædestinationem.
4. 5. 6. 7. 8. Nulla fuit in Monasterio Adrumet, Augustino superstit, hæresis prædestinatiana.
9. 10. 11. Satisfit obiectis.

12. Neque sub Cælestino I. erupit in Galliis secta prædestinarianorum.
13. 14. 15. Solvuntur obiectiones.
16. & seqq. Gothescalcus prædestinarianus non fuit, licet veram causam imprudenter susceperit defendendam.

1.
Errores circa Prædestinationem & gratiam.

INTER extremos circa Prædestinationem & Gratiam errores connumerandi duo sunt, Pelagianorum, & Prædestinarianorum. Pelagiani asseriebant prædestinationem haberi ex prævisione perum moralium, & necessitatem gratiæ negabant; quam hæresim aliqui temperantes putarunt initium fidei esse ex obis, atque hinc salutis primordia pendere, in cæteris supernaturalia auxilia minime denegantes. Hi sunt, quos ob doctrinæ cum Pelagii dogmatibus affinitatem Semipelagianos appellaverunt. Prædestinatiani contra gratiam etiam victicem & prædestinationem secundum propositum gloriantur se um Augustino defendere: quæ duo, cum Semipelagiani noluerint admittere efficientes Augustinianam doctrinam, & qua videbatur eis consequi libertas interitum, tanta pertinacia Prædestinatiani defendunt, ut liberum arbitrium tolli, & speciosum esse titulum sine re, pugnaciter fateantur. Atque ita Semipelagiani pro defensione libertatis, Prædestinatiani pro absoluta prædestinatione decertant, ac se mutuo conviciis dilacerant, utrique malæ causæ patroni. Illi enim de Christi Gratia pessime, & de Augustino irreverenter

locuti sunt: hi de libertate hominis ultra quam impudenter, de Augustino autem plusquam imperite. Constans enim est ac certissima S. Patris doctrina, quod neque prædestinatio deneganda est, neque humana libertas evertenda.

Prædestinatianos ergo postremis sæculis extitisse, & nunc etiam vigere in Secta Calviniana, & quantum ad aliqua dogmata etiam in Janseniana, Catholici omnes norunt. Sunt enim dogmata prædestinatiana, Deum ad vitam & ad mortem eadem ratione prædestinare, Divinam præscientiam hominem violenter compellere, perire Dei voluntate quicumque pereunt, trahi etiam invitos ad salutem, nullam esse in Deo voluntatem salvandi omnes, & Christum pro solis Electis mortem oppetiisse: quæ omnia opponebantur à Semipelagianis, tanquam consecraria Augustinianæ doctrinæ, & talia esse, pessimi Augustini Interpretes, id est, iidem Prædestinatiani non dissentunt. Exortam hanc hæresim circa annum 424. apud Monachos Adrumeti Byzacenæ Provinciæ Metropolis, iterumque emerisse in Galliis circa annum 429. renovatam insuper à Gothescalco Monacho Orbacensi sæculo IX. & anno 847. affirmant Tyro Prosper, Sige-

2.
De Prædestinatianis.

Sigebertus, Baronius, Spondanus, Alvarez, & post editum à Sirmondo Viro Clarissimo librum Prædestinati alii Scriptores plurimi. Sed hæc esse commentitia tradunt viri alii doctissimi, ut Ulfertius, Maguinus, Norisius, Cabassutius, Macedo, Contensonius, Natalis Alexander, & propemodum infiniti: qui observarunt traductos fuisse à Semipelagianis odioso nomine Prædestinatianorum Cultores Augustinianæ doctrinæ, & hos sub corio fictitiæ hæreseos immerito vapulasse.

3.
An fuerint
tempore
S. Augustini.

Hæc, ut patitur instituti mei ratio, suscepturus examinanda, ad coercendam obrectatorum nostrorum (si tamen sunt aliqui) præcipitem loquentiam, præmoneo nullum inferri doctrinæ magni Augustini præjudicium, etiamsi concedatur emeruisse adhuc eo vivente Prædestinatianorum sectam, & hujus gregales sese tanti Doctoris auctoritate præclarissimoque nomine circumvallasse. Ut enim scite ait Facundus Hermienfis lib. 6. contra Morianum, *Melius loqui non potuit Augustinus, quàm Propheta, quàm Apostoli & Evangelistæ: quorum verbis male intellectis, & incongrue adhibitis tam multi suos defendere conantur errores.* Imo quisquis sedulo animadvertat Adrumetianorum controversias opera Augustini fuisse sopitas, excitatis autem Semipelagianorum clamoribus, Augustinianam doctrinam nedum immunem evasisse, sed Cælestini Romani Pontificis fuisse insigni approbatione condecoratam; causam quoque Gothescalci undecim annis hinc inde ventilatam ab ipso Hincmaro cæterisque infelicis Monachi adversariis ad Augustinianam scripta, tanquam ad lydiū lapidem revocatam, ut contra Joan. Launojum probat Hyacinthus Serry cap. 14. Vindictarum: quisquis, inquam, hæc animadvertat, necesse est fateatur Augustinianam sententiam magnis subortis tempestatibus emeruisse è vado scopulos prætervectam. Jam vero quæ præfabar, hunc habeant terminum.

4.
Propositio 1.
nasterio Adrumeti, Augustino super-
siste, hæresis Prædestinatiana.

Probatur 1. Demonstratur primo. Ecce Augustinianæ doctrinæ defensores passim à Semipelagianis appellati sunt Prædestinatiani; nihilo tamen minus nulla fuit in re horum hominum secta, ut doctissimi viri tradiderunt. Sanctus enim Prudentius Trecentis Episcopus in lib. contra Joannem Erigenam cap. 4. ait: *Tertiam vero hæresim, quam Pelagianis contrariam asseritis, qua ita donum gratiæ*

prædicatur, ut libertas arbitrii funditus auferatur, nec legimus, nec audivimus. S. quoque Rhemigius adversus eundem Erigenam, *Quæ est, inquit, ista secunda hæresis tam incognita, tam inaudita, quæ libero arbitrio denegato solius gratiæ sit prædicatrix, nisi, ut nobis videtur, disputator iste vel beatum Augustinum latenter quasi hæreticum accusat?* Quæ probant universaliter hæresim Prædestinatianam neque ab Adrumetinis exortam, neque inter Massilienses iterum erupisse, neque fuscitatam fuisse per Gothescalcum. Sed ne à maritimis Africæ, septisque Adrumetinis discedam; an non Augustinus scripsit librum de Hæresibus ad Quodvultdeum circa annum 428. exortis jam, sedatisque in Adrumetino Monasterio dissidiis? Quomodo ergo Prædestinatianam hæresim nuperrime natam, & à se ipso, ut inquit, opportune præfocata silentio prætermisit, dum obscuriores quasque commemoravit? Quo præterea jure prope finem libri potuit asserere hæresim Pelagianam esse *omnium recentissimam*, si alteram ipse jugulaverat juniorem Pelagianam, eidemque directe contrariam? Verum ad alia accedamus.

Probatur 2. Explicatione disputationis Adrumetianorum, brevique rerum gestarum narratione. Scripsit Augustinus celeberrimam Epistolam 107. ad Sixtum, quæ Sententiæ gratiæ prædestinationis, & gratiæ per se efficacis munimentum est singulare. Dum hæc per Florum Adrumetum deata esset, & avide inter Monachos legetur; quibusdam imperitis visum est vocationem secundum propositum & gratiam victricem tollere libertatem humanam, ipsis adeo liberum arbitrium ropugnantis ut tollerent Dei gratiam. At Valentinus Abbas, & Florus, allique pro doctrina S. Patris acerrimè steterunt. Hinc oborta contentiones quas Felix & Cresconius inconsulto Monasterii Præsidente, nec satis causaperspecta ad Augustinum profecti ambiue admodum retulerunt. Ac principii Florum accusarunt, tanquam arbitrium negasset; sed interpellati ab Augusto, seminime in his quæstionibus versos esse prodiderunt. Deprehendit empe S. Pater, Adrumeti Pelagianæ hæreseos cineres excitari, & sub prætextu salvandi libertatem novum bellum adversus Christi gratiam cieri. Quæ ad extirpanda pravitatis semina librum scripsit de gratia & libero arbitrio, de quo in 2. Re tract. cap. 66. hæc libet: *Propter eos, qui, cum defenditur ex gratia, putantes*

negari

negari liberum arbitrium, sic ipsi defendunt liberum arbitrium, ut negent Dei gratiam, asserentes eam secundum merita nostra dari, scripsi librum, cuius titulus est de gratia & libero arbitrio. Ad eos autem scripsi Monachos Adrumetinos, in quorum Monasterio cæperat esse contentio. Nondum autem Adrumetinis acquiescentibus, & rursus opposentibus non esse corripiendos legis transgressores, si Divina constitutio humanam prævenire debeat libertatem, quandoquidem deest illis auxilium ex Dei beneplacito præparatum; addidit librum de Correctione & gratia plenissimum, ut ait in Epist. ad Augustinum beatus Prosper, *Divina auctoritatis*. Atque hæc origo, hic finis dissidiorum, quæ moverunt Adrumetini.

6.
Confirmatio 1.

Ex his manifeste evincitur inde Semipelagianorum quidem, non Prædestinatariorum hæresim erupisse. Etenim qui opinabantur gratiam dari secundum merita nostra, & negabant Electionem secundum propositum eo quod videretur asserre exitium libero arbitrio, ac proinde recedebant ab Augustino; hi Semipelagiani erant, non Prædestinatiani: quippe Prædestinatiani & Electionem secundum propositum agnoscunt, & Augustini doctrinam sequi magnifice de se prædicant, quamquam turpiter in errorem rapiuntur in iis, quæ spectant ad libertatem. Sed in Monasterio Adrumeti erant, qui ita negarent Dei gratiam, ut defenderent liberum arbitrium, & ideo recedebant à doctrina Augustini. Igitur inter Adrumetinos Semipelagiani quidem nonnulli erant, sed non Prædestinatiani.

7.
Confirmatio 2.

Quod argumentum corroboratur testimonio Prosperi in Epist. ad Augustinum: in qua narratis Semipelagianorum adversus Electionem secundum propositum Dei oppositionibus, *Evenit*, inquit, *ex dispositione misericordiae Dei, ut cum quosdam intra Africam similia movissent, librum de correctione & Gratia plenum Divina auctoritatis emitteres*. Consimilis ergo fuit adversus Augustinianam Sententiam Semipelagianorum Massiliensium, & Adrumetinarum Monachorum expositio.

8.
Confirmatio 3.

Comprobatur denique Assertum, & simul ostenditur præter Semipelagianos, non fuisse alios prave sentientes apud Adrumetum. Cresconius & Felix qui ad Augustinum venientes retulerunt obortas inter Cœnobitas dissensiones, accusarunt Florum tanquam prædestinatum, id est, hostem infensissimum libertatis. At liquet ex Epistola Valen-

R. P. Berti Theol. Tom. I.

tini ad S. Patrem, duos illos Monachos falsa narrasse, ac Florum solam gratiam omnia præcedentem merita Catholice propugnasse. *Servi tui Flori*, inquit Abbas, *fides est, Pater, non sicut fratres illi locuti sunt: in præsentiarum audierunt ab eo dictum non juxta merita nostra dari donum pietatis, sed per gratiam Redemptoris*. Itaque rumore extæ in Adrumetino monasterio Prædestinatarianæ hæreseos ex falsa relatione Felicis & Cresconii excitatus est: neque ullus Prædestinarianus fuit reapse inter Monachos Africanos. Quis enim talis fingi potest? Valentinus? At de hujus fide nullus dubitat. Florus? liquet hunc fuisse falso accusatum. Cresconius & Felix? Hi vero accusatores erant erroris, quem imperite suspicabantur in Floro. Reliqui Monachi, qui ita defendebant liberum arbitrium, ut negarent Dei gratiam? Isti quidem Prædestinatiani à nemine, qui sit sui compos, appellabuntur. Lege autem tum Valentini Epistolam, tum Augustini responsionem; neque alium Adrumetinum inveneris, qui de hæresi possit esse suspectus.

Opp. 1. Fuerunt in Monasterio Adrumeti, qui ita gratiam asserbant, ut arbitrium everterent: Hi erant Prædestinatiani: Ergo, &c. Probatur ma. S. P. Augustinus in Epist. ad Valentinum; *Retulerunt*, inquit, *Monasterium vestrum nonnulla dissensione turbatum, eo quod quidam in vobis sic gratiam prædicent, ut negent hominis esse liberum arbitrium*.

9.
Obiectio 1.

Resp. nego ma. Et ad prob. dico Felicem & Cresconium falsa narrasse. Ut hi ad S. Patrem pervenerunt; statim advertit eos infucos esse, & circa controversias gratiæ parum versatos. Eos propterea penes se aliquanto diutius retinuit Augustinus, ut scribit in Epistola ad Valentinum, *quo instructiores redirent adversus novos hæreticos Pelagianos*. Optime quippe novit in Adrumeto recentissimam Pelagii hæresim suscitari, postquam pluries imperitos relatores interrogaverat. Hinc redeuntibus illis Adrumetum cum libro de Gratia & libero arbitrio, sic Monachos adhortatus est: *Neque negetis Dei gratiam, neque liberum arbitrium sic defendatis, ut à Dei gratia separetis*. Rescripsit quoque Valentinus, non esse in suo Monasterio, qui liberum arbitrium negarent. Enimverò sic generaliter loquitur: *Liberum arbitrium Dei gratia non negamus*. Flori quoque fidem commendat, & Felicis & Cresconii, qui ad Augusti-

Solutio

Q9

num

num proficiscentes nil Abbati communicaverant, imprudens consilium redarguit. Sanctus autem Augustinus initio libri de Corrept. & Gratia ita Monachis gratulatur: *Hanc fidem, quæ sine dubio vera & Prophetica & Apostolica fides est, etiam in fratre nostro Floro invenisse me gaudeo: unde hi potius corrigendi sunt, qui eum non intelligebant.* Concedo itaque Felicem & Cresconium retulisse Augustino, quod Adrumeti essent qui negarent arbitrium: sed nego verum narrasse.

10.
Obiectio 2.

Opp. 2. S. P. Augustinus in libro de Gratia & libero arbitrio non solum gratiam defendit, sed liberum arbitrium deprecatur; quod vel solo libri titulo satis liquet. Sed ex quo defendat gratiam, sequitur extitisse in Adrumeto qui gratiam negarent. Ergo ex quo liberum prædicet arbitrium, inferitur etiam fuisse, qui negarent idem arbitrium; ideoque Monasterium in duas factiones, Pelagianorum unam, & alteram Prædestinatarum fuisse divisum.

Solutio.

Resp. hoc argumentum, quod Adversarii putant validissimum, nullum omnino esse. Primo enim quid probat, si dicamus Augustinum principio credidisse Felici & Cresconio, adeoque adversus Prædestinianos, quos extare audiebat, scripsisse; quum tamen nulli essent, & illi duo Monachi mentirentur, ut reapse mentitos esse declaravit apertissime Valentinus? An non bene S. Pater se gessit una cum erumpente Semipelagianismi hæresi evellens etiam ficti erroris radices, quas noverat olim inlitas à Manichæis? Deinde si attentius librum de Gratia & libero arbitrio legas: percipies totum in hoc versari, ut probeat gratiam nulla merita nostra supponere, neque tamen liberum perimi arbitrium; propterea quod Pelagiani affirmabant gratiam dari secundum merita, & ex Augustiniana sententia consequi interitum libertatis. Sed rem clarius expediam. Hæc propositio, *Non datur sub gratia effici liberum arbitrium*, enunciatur à Pelagianis, & à Prædestinatis æqualiter, sed sensu prorsus contrario. Pelagiani, ut tollant Dei gratiam, ita argumentantur: Gratia efficax tollit arbitrium, ergo non datur: quo telo etiam nos impetunt Catholici, clarissimique viri, qui nullatenus Pelagianis adhærescunt, gratiam tamen per se efficacem rejiciunt. Contra Prædestiniani illam propositionem efferunt, ut negent arbitrium, atque ita pessime argumentantur: Datur gratia efficax; Ergo non datur

libertas. Debet ergo, quisquis sentit cum Augustino, pugnare pro libertate, sive contra Pelagianos disputet, sive contra Prædestinianos. Et contra Pelagianos quidem, ut retundat quod hi opponunt adversus Gratiam victricem, & Electionem secundum propositum: adversus Prædestinianos autem, ut repellat horrendam consecutionem, quam Augustiniana circa gratiam doctrina obvallare perperam moluntur. Quare distinguo propositionem majorem: Augustinus non solum gratiam propugnat, sed etiam liberum arbitrium, retundens criminationem Pelagianorum, conc. repellens assertionem Prædestinatarum, nego.

Opp. ultimo. Erupisse hæresim Prædestinatarum circa ann. 415. scribit in Chronico Sigebertus. Ortam sub Honorio, qui imperium obtinuit circa annum 417. tradit in suo Chronico Prosper Tyro. Ejusdem meminit & Arnobius, qui circa eadem tempora floruit, in Psalm. 147. Posteriores Historicos quis posset singulos recensere?

11.
Obiectio ultima.

Resp. nil mirum, si hi, alique plerimi commemorarunt hæresim Prædestinatarum, cum hoc nomine à Semipelagianis traducerentur veri Augustini discipuli. Crediderunt nempe nonnulli impostoribus: falsaque crimina aut malevolentia, aut bona fide pro veris historiis venditarunt. Ac Sigebertus fabulam imbibit à Fausto Rejensi, qui cum Semipelagianus fuerit, non ex veritate, sed ex livore Prædestinianos appellavit quotquot doctrinam Augustinianam sectabantur: de quo Fausto mox dicam. Arnobium etiam Semipelagianum fuisse demonstrat Norisius lib. 2. Hist. Pelag. cap. xv. Sed fuerit frugis melioris: qui demonstraturus est, illum, & ceteros qui Prædestinianos commemoraverunt, non fuisse deceptos publica voce, quam spargebant Semipelagiani, extare Prædestinianos, qui tollerent libertatem? Nec fidem promeretur Prosper Tyro, qui potuit fabulam ex eodem fonte haurire, & in historia hospes omnino est, & anacronismis plenissimus. Quod, ut plura alia prætermittam, apparet ex anno, cui initium hæresis Prædestinatarum alligavit, id est 417. quo nondum coeperat Augustinus pertractare de prædestinatione electorum, nec Epistolam ad Sixtum adhuc scripserat. Atque, ut prorupisset commentitia hæresis apud Adrumetinos, non tamen ante annum 424. habuisset natalia: unde Tyro etiam peccat in Chronotaxi, eoquæ pejus Sigebertus;

Solutio.

gebertus; qui vulgi opinione decepti errores erroribus implicarunt.

12. ⁷ PROPOSITIO II. Neque sub Cœlestino I. erupit in Galliis secta Prædestinarianorum.

Probatur. Qui hanc apud Massilienses fuscitam tradunt, putant adversus eam Hilarium & Prosperum Augustini primum, deinde Cœlestini imploravisse auxilium. At non ita se res habuit. Hilarius & Prosper non contra Prædestinianos, sed contra Semipelagianos ad Augustinum confugerunt. Quod probatur ex Epistola Prosperi, cujus verba superius cap. vi. fuerunt producta. Ex quibus constat, Massilienses non probasse prædestinationem in regnum Dei, & propositum eligendorum ac rejiciendorum, quo ante mundi constitutionem facta dicitur ab Augustino electorum reproborumque discretio. Consimilia scripsit Hilarius. Prædestinatiani autem & gratuitam prædestinationem dicuntur asseruisse, & Augustini sibi adseivisse patrocinium. Obortæ itaque inter Massilienses controversiæ, non Prædestinarianæ hæreseos seminarium fuerunt, sed Semipelagianismi incrementum. Præterea S. P. Augustinus acceptis literis Prosperi & Hilarii, occurrit gliscenti malo editis libris de Prædestinatione Sanctorum, & de Dono perseverantiæ. Hos vero libros, quis non videt contra hostes gratiæ Dei, & reprehensores Augustinianæ doctrinæ fuisse conscriptos? Sat est oculos in prioris libri initia conjicere: ubi Massilienses, quorum Hilarius & Prosper piam curam gerebant, adhuc in quæstionibus de prædestinatione, & de gratia caligare dicuntur: Pelagianæ favere opinioni; cavendum, ne teneant poeticam sententiam, *Spes sibi quisque, &c.* Quæ dicta sint salva Massiliensium pietate ac Sanctitate, qui nondum damnato Semipelagianismo, nullâ fuerunt hæresis labe polluti. Semipelagiani tamen habendi sunt: & consequenter in his malleus hæreticorum Augustinus Pelagianorum compressit, contrivitque reliquias.

13. ¹ Opponitur. Opp. 1. Irrupisse Cœlestino Pontifice hæresim Prædestinarianam, & Prosperum & Hilarium de hac hæresi consuluisse Augustinum, testatur antiquissimus Auctor Prædestinati, quem Sirmondus ex vetustissimo Codice luce donavit, & insertus est Tomo Bibl. PP. vigesimo octavo.

Solutio. Respondet vir summus Norisus, Sirmondum effœta jam ætate, & post annum 80. hunc librum publici juris fecisse, indulgendumque esse plenæ viri *R. P. Berti Theol. Tom. I.*

alioquin doctissimi senectuti, si à veritate deflexit: ejus historiam nuncupari fabulam à Maguino viro omnigena literatura ornatissimo: constare ex Epistolis Hilarii & Prosperi longe distare ab erroribus Prædestinarianorum dogmata Massiliensium. Addunt viri alii clarissimi, Auctorem Prædestinati se manifesto prodere Pelagianum. Docet enim concupiscentiam esse à Creatore, quomodo ab illo sunt singula membra corporis; ac perduelles motus libidinis non pœnam originalis peccati, sed legem esse naturæ. Quæ fuisse dogmata Pelagiana constat ex libris Augustini contra Julianum. Cum ergo Pelagiani appellarent Prædestinianos omnes propugnatores Augustinianæ doctrinæ; mirum non est, si Auctor Prædestinati meminerit commentitiæ hæreseos, de qua Augustini discipuli postulabantur. Quidquid sit; liber Prædestinati ex literis Prosperi & Hilarii fallax undequaque deprehenditur.

14. ² Opp. 2. Prosper & Hilarius in suis ad August. Epistolis referunt apud Massilienses multos esse, affirmantes *divina constitutione virtutes removeri, tolli libertatem, & sub nomine Prædestinarianis fatalem necessitatem induci.* Atqui soli Prædestinatiani hæc mendaciorum portenta effutiebant. Igitur, &c.

Responsio. Resp. Sirmondum, qui hoc utitur argumento, caligantibus senio oculis haud recte Prosperi verba legisse. Etenim non absolute scripsit Prosper, multos Servorum Dei in Massiliensi urbe consistentes denegare libertatem, & divinæ constitutioni concedere, ut homines violenter compellat: sed ait hæc à Massiliensibus dicta fuisse conditionate, illative, & contra ea, quæ S. Pater Augustinus de vocatione Electorum secundum Dei propositum disputaverat. Vide testimonia beati Prosperi supra Capite vi. Prosperum contra Prædestinianos scripsisse putavit etiam magnus Annalium Ecclesiasticorum Auctor Baronius: cui nequaquam consentire possumus tum propter hæcenus discussa, tum propter auctoritatem Fulgentii, qui lib. 1. ad Monimum cap. 30. testatur, Prosperum in singulis Opusculis, quæ tunc elucubravit, respondere iis, quæ à Semipelagianis *Divi Augustini dictis non ex veritate, sed ex livore objiciebantur.*

15. ³ Opp. 3. Saltem circa annum 470. Prædestinatos extitisse negari non potest. Colligitur ex libris Faustii, ex Synodo Arelatensi, & Lugdunensi, quæ hanc hæresim proscripserunt: ex Epist. ad Lucidum, & ipsius Lucidi palinodia, in qua

Solutio.

qua ore proprio se Prædestinarianis ad hæsisse fatetur.

Resp. dato, vera esse quæ narrat Faustus, neque Synodos Arelatensem & Lugdunensem esse ab illo confictas, quod non soli affirmant Apologistæ Jansenii, ut scribit Tournely de Gratia Christi pag. edit. Venet. 118. sed etiam Gilbertus Maguinus, quem idem Tournely supra pag. 112. condigna laudatione memoravit: dato, inquam, hæc vera esse, constat, Faustum fuisse Semipelagianum; Semipelagianos vero objecisse Augustinianis eadem paradoxa, quæ devorant veri Prædestinariani. Cum ergo Faustus referret in Synodis esse nonnullos erroribus Prædestinarianorum imbutos, idque confirmarent alii Semipelagianii, provide Galliarum Antistites, inter quos aliqui erant piissimi doctissimi que, sex illas propositiones à Fausto exhibitas condemnarunt, ut, si qui eas proferrent, ab horrendis blasphemis in posterum abstinere. Duo enim extra controversiam posita sunt, & paradoxa illa in se hæretica esse, & à Semipelagianis adversus sententiam de gratuita prædestinatione olim objecta, ut execrabilem illam redderent, ac traherent in invidiam. Ergo merito damnata sunt, & damnata dicuntur à Fausto, & Gennadio; cum impia sint & hæretica; atque hac in parte oberrant miserrimi Janseniani, qui negant esse damnata. At non hinc sequitur, extitisse revera sectam Prædestinarianam: sed hoc unum, videlicet, damnata fuisse dogmata, quæ Semipelagianii falso Augustini discipulis imponebant. De Lucido autem, dato pariter, quod vera sint, quæ narrantur à Fausto, veramque recantatam ab eo palinodiam, tamen non tenemur hæc etiam concedere Scriptori pice Semipelagianissimi inquinato: dico Semipelagianos acutos fuisse, acerrimos, atque, uti ab Augustino appellantur, *ingenia bona*. His ergo impugnantibus Electionem secundum propositum, quasi evertat libertatem, cum quæstio sit ad solvendum difficilis, ab Augustiniana doctrina nonnullos minus exercitatos potuerunt facile removere, compellentes subtilioribus sophismatibus ad credendum se in antecessum errasse, quamquam sensissent peroptime: quod sæpenumero experimur in hominibus pinquioris minervæ, qui cum Adversariis versutis, loquentibusque congregiuntur. Id forte contigit Lucido. Verum hoc etiam dato, Lucidum fuisse pravi dogmatis assertorem, quomodo legimus de Monimo a-

put Fulgentium lib. 1. cap. 3. nulla ratione fit consequens, extitisse Sectam Prædestinarianam, & veram esse historiam, quæ narratur in libro Prædestinati: sed ad summum, ut contendit noster Norisius, prava ea dogmata à quibusdam obscuri nominis tradita, nunquam vero sive à Massiliensibus, sive à Monachis Adrumetinis.

PROPOSITIO III. Gothescalcus Prædestinarianus non fuit, licet veram causam imprudenter susceperit defendendam.

Ita censent eruditissimi viri Gilbertus Maguinus, Christianus Lupus in Notis ad 1. Conc. Romanum, Cardinalis Norisius in Hist. Gothescalci, alique plures: & quamquam sententiam oppositam propugnent multi celebres æque, & eruditi Theologi, nostra tamen & præsidia habet validissima, & horum argumentationibus minime quatitur. Probatur autem 1. testimonio Sanctorum Prudentii, & Rhemigii, nec non universæ Lugdunensis Ecclesiæ, recitato Prop. 1. Quam Ecclesiam errasse errore facti scribit Pagius ad annum 849. ob apertissima monumenta, quæ extant apud Hincmarum, Annalistam Bertinianum, aliosque ejusdem ætatis Chronologos, quæ collegit etiam ex Historia Ludovici Cellotii Natalis Alexander Dissert. v. Sæculi 11. Honoratus Tournely de Hæresi prædestinarianæ, alique. Sed hæc omnia neque Prudentii & Rhemigii elevare possunt auctoritatem, neque Gothescalcum aperte hæreticum demonstrare. Id vero probatur singula breviter excutiendo.

Primo, inquit, Gothescalcum anno 847. docuisse duplicem Prædestinationem ad vitam, & ad interitum sempiternum in collatione quam habuit apud Insubres cum Eberardo religiosissimo Comite, & in colloquio cum Episcopo Brixienti Nothingo. Hunc certiore reddidisse Rabanum Archiepiscopum Moguntinum, illumque sollicitasse ad confutandum Gothescalcum. Id clarissimum Archiepiscopum abunde præstasse, & insequenti anno 848. damnasse Gothescalcum in Synodo Moguntina. Verum hæc infirma sunt; primo quia non constat Gothescalcum asseruisse prædestinationem ad malum culpæ, quæ in tradunt Prædestinariani, sed econtra liquet ex ipsius Confessione solam propugnasse prædestinationem ad poenam ob prævisa demerita infligendam; unde etiam Vossius, qui de causa Gothescalci disputat libro VII. Historiæ Pelagianæ P. IV. dubitat, ne causa tanta contentione agitata vere fuerit

16.
Propositio 3.

Probatur 1.

17.
Probatur
ulterius.

fuerit Logomachia. Qui vero repou-
nunt Gothescalcum in gemina Confes-
sione errorem simulasse, repugnant sibi
ipsis, dum miserrimum Monachum us-
que ad extremum fuisse pertinacissi-
mum, & perficacem in defenſando erro-
re frontis, continuis clamoribus con-
queruntur. Præterea ipse Rabanus &
Hincmarus fatentur, Gothescalcum Au-
gustinianæ doctrinæ fuisse studiosissi-
mum: quod etiam si hæretico Prædesti-
natio conuenire possit, Monachus ta-
men Orbacensis non ideo se iactabat ad-
hærere Augustino, ut negaret liberum
voluntatis arbitrium: sed, ut de ipso li-
bero arbitrio teneretur *quidquid à beato
Augustino, & cæteris Catholicis PP. in-
culcatum est, non iuxta perniciosissimum
dogma Gennadii Massiliensis*: ut fatetur
idem Hincmarus lib. de Prædest. cap.
21. Nothingus vero parum, ut Nori-
sius inquit, in Augustiniana palæstra ex-
ercitatus, non is erat, qui posset Raba-
num circa altissimam questionem in-
formare: unde iste *non necessariam, &
ad rem non pertinentem disputationem
assumpsit*, quomodo in libro de tribus
Epistolis affirmat S. Rhemigius. Ne-
que tamen ego de Rabano viro doctis-
simo finistram fero iudicium: sed erro-
res prædestinatio rectissime damna-
tos pronuncio; at nego à Gothescalco
vere fuisse prolatos, etiam si aliquam
causam damnationi, & quidem specie
tenus iustam dederit postulatio Nothin-
gi, & intemperans ingenium Gothe-
scalci: de quo dicam in fine disputa-
tionis.

18.
Testimonia
contra Go-
thescalcum
eliduntur.

Secundo proferunt aduersus Gothe-
scalcum luculentissima testimonia Hinc-
mari, & Annaliste Bertiniani, nec non
Synodum Carisiacam, quæ anno 849.
edidit contra Gothescalcum quatuor
anathematis Capitula, in quibus sunt
proculdubio Prædestinatio dogma-
mata fulgurita. Verum neque hæc
valida sunt, ut videntur. Nam quod
pertinet ad Hincmarum, *fuit illi fallere
& falli proclive*, inquit Cl. Sirmundus
dissert. de 2. Dionysiis cap. 4. *Camale-
onti* à Nicolao Pontifice comparatus;
& coacta ab illo Concilia ab eodem
Romano Pontifice appellata sunt in Ep.
46. *Conuenticula de Sanguinibus*. Præ-
cipitem fuisse in ferendis sententiis
constat ex eadem causa, in qua ipse
accusator, ipse testis, ipse iudex
Gothescalcum damnauit, & casum
virgis inaudito irreligiositatis & cru-
delitatis exemplo vi compulsi ad pro-
ficiendam in ignem Apologeticam Scri-
pturam, quam Concilio offerendam

in sui defensionem parauerat. Con-
stat & ex altera causa circa Trinam u-
nitatem, in qua Gothescalcum veram
traditionem propugnasse nemo iure ne-
gabit, cum universalis Ecclesia Trinam
Deitatem affirmet; & nihilominus Hinc-
marus etiam in hac causa Gothescal-
cum blasphemum, & hæreticum decla-
rauit, temere mutilatis Ecclesiasticis
hymnis, editisque de hoc etiam argu-
mento fallacibus lucubrationibus. Con-
stat etiam ex causa Rothadi, quem vio-
lentissima oppressione tentauit compelle-
re, ut in propriam damnationem ipse
subscriberet, quem tandem Romanus
Pontifex, ut causæ meritum postulabat,
absoluit, & Hincmaro exprobravit
Epist. 41. atrocissimum scelus, imitatio-
nemque Dioscori.

Licet ex his appareat Synodum Cari-
siacam conuenticulum fuisse Hincmaro
auctore coactum, neque certum sit
damnasse Gothescalcum, ut demonstrat
Norisius Tom. 4. pag. 686. respondeo
tamen quatuor illius Synodi Capitula,
sive anathematismos immerito contra
Gothescalcum urgeri. Enim vero hæc
eadem capitula explosa sunt à Synodo
Valentina celebrata anno 855. canone
quarto his verbis: *Porro Capitula qua-
tuor, quæ à Concilio Fratrum nostrorum
minus prospere suscepta sunt propter in-
utilitatem, vel etiam noxietatem, & er-
rorem contrarium veritati, à pia auditu
fidelium penitus explodimus, & ut alia
& similia caveantur per omnia auctori-
tate Spiritus Sancti interdiciamus*. Æ-
quum est autem, ut potius Concilii Va-
lentini, quam Carisiaci auctoritas tenea-
tur. In hoc enim convenerunt omnes
Episcopi trium provinciarum Lugdu-
nensis, Viennensis, & Arelatensis, at in
Carisiaco sola factio Hincmari inter-
fuit. Deinde Valentini Synodi Cano-
nes anno 859. à Concilio Lingonensi
firmati sunt, iterumque à pleno XII.
Provinciarum Tullensi habito eodem
anno præſente Carolo Principe. Fue-
rat ergo iniusta Sententia Synodi Ca-
risiacæ aduersus miserum Gothescal-
cum.

Me non fugit doctissimum Alexan-
dram laudata dissert. v. §. XI, contene-
re decreta Valentini Synodi non pu-
gnare cum Capitulis Carisiacis. Pos-
sem insistere, quod aliter iudicarunt
Valentini Patres, qui in his Capitulis
expresse fatentur contineri errorem con-
trarium veritati. Possem & appellare
ad Hincmarum, qui in 11. Opere de
Prædestinatione miratur eadem Capi-
tula, quorum fuerat ipse architectus, à

19.
Roboratio.

20.
Confirmatio.

tantis ac talibus viris, & Episcoporum primoribus fuisse damnata. Verum docebor, ut decet, ab Alexandro gravi ac perinsigni Scriptore. Valentina Synodi Patres, inquit ille, errore facti putarunt Carisiacorum Auctores Capitulorum asseruisse Christum eadem ratione, eodemque sensu esse mortuum pro iis, qui pereunt, ac pro illis, qui per Christi gratiam perseverant ac salvantur. Id verissimum esse fateor; non enim Synodus Valentina probavit Christum non esse mortuum pro omnibus, ut sibi persuadent Jansenistae. Dabo etiam Natali Alexandro, Canones Valentinos fuisse conscriptos ab Ebbone Gratianopolitano Episcopo, qui occultas gerebat cum Hincmaro similitates; Ebbonem etiam pannum aliquod quarto Canoni assuisse, quo expoliatur in Synodo Lingonensi & Tullensi: tamen genuinum esse praefatum Canonem, constat ex citata praefatione ipsius Hincmari, imo etiam probatum à Nicolao Papa Epist. 24. affirmet S. Prudentius: nec non idem testentur Annales Bertiniani ad annum 859. & Sirmondus ipse in Hist. Praedestinat. cap. 12. neque conjectura Natalis Alexandri de assuto panno ab Ebbone quicquam probent, cum laudatus Canon fuerit paululum immutatus opera S. Rhemigii, ut consuleret dignitati Hincmari, & Caroli Regis, quorum auctoritate conscripta fuerant Capitula Carisiaca. Verum, ut dixi, omnia Alexandro concedantur.

21.
Confirmatio
ulterior.

Sed vicissim jure postulo, ut mihi Adversarii Gothescalci similia concedant, maxime quod in mea sententia salvabitur à nota haereseos infelix ille Monachus, & demonstrabitur evidentius praedamnata haeresis Janseniana: cujus fautores, si opponamus dogmata Gothescalci, habebunt fortassis rimulas mille. Quid ergo? Erravit, inquis, Synodus Valentina errore facti, & Canone illo quarto proscripsit haesim Semipelagianam, aut, si mavis hoc dicere, confirmavit Augustinianam doctrinam de morte Christi sufficienter pro omnibus, efficaciter tantum pro Electis, etiam si hanc negasse Patres Carisiacos nulla ratione probetur, ut opinati sunt per errorem facti Patres Synodi Valentinae. Ergo à pari errare potuit Synodus Carisiaca errore facti, & quatuor Capitulis damnare haesim Praedestinatianam de morte Christi pro solis praedestinatiis, etiam si hanc haesim propugnari à Gothescalco crederet Hincmarus deceptus errore facti. Hujus argumenti fulcrum est, quod dogma de

Christi morte assertum à Gothescalco, quemadmodum & alia capita sensum Catholicum patiuntur. Nam Christum efficaciter pro solis praedestinatiis mortuum esse, sicut & dari praedestinationem impiorum ad sempiternum supplicium, non solum Gothescalcus affirmavit, sed Augustinus, Prosper, Fulgentius, & Theologi complures, qui tamen Praedestinatiani non sunt. Addis: Forte Ebbo Canoni Valentino assuit laciniam ob similitates cum Hincmaro. Et istud licet falsum gratis iterum concedatur: sed mihi fas sit reponere; Ergo & Hincmarus ad fallendum Ebbone proclivior potuit ornare fimbriis Capitula Carisiaca propter iratum, aversumque animum ab homine dura crudelique fortuna jactato.

Videamus modo quare tam humaniter sentiamus de Gothescalco. Prima ratio est, quod digniores fide videantur Rhemigius, Prudentius, Lupus Ferrariensis, Lugdunensis Ecclesia, & Synodus Valentina, quam Hincmarus; ut liquet ex dictis. Deinde quia revera dogmata Gothescalci Catholicum habent sensum, & toto caelo distant ab errore Calvinii, & Jansenii. Præterea quoniam ex ipsomet Hincmaro colligitur Gothescalcum Catholico, non haeretico sensu ea dogmata propugnasse. Primo enim accusatur dixisse quosdam esse praedestinos ad mortem aeternam; quod de malo poenae accipiendum, liquet ex ejus Confessione, & ex ipso Hincmaro: in illa quippe ait, Deum praedestinasse reprobos ad interitum: *Propter praescita certissime ipsorum propria merita*: & apud Hincmarum de Praedest. cap. 21. *Praescivit eos pessimum habituros ortum, pejorem obitum: praedestinavit autem eos ad luendum perenne tormentum, & sempiternum interitum.* Accusatur secundo loco dixisse non esse in Deo voluntatem salvandi omnes: quæ assertio de voluntate efficaci vera est, & traditur ab Augustino cap. 96. Enchiridii, & eadem ferme sunt verba Gothescalci apud Hincmarum in Epist. ad Rom. Pontificem Nicolaum. Accusatur tertio dixisse Christum non esse mortuum pro totius mundi Redemptione: quæ horrenda quidem, & recte anathemate proscripta assertio est: sed Gothescalcus ait Christum non esse mortuum pro reprobis, ut scribit de Praed. cap. 29. idem Hincmarus, *perpetualiter*, id est, absoluta & efficaci voluntate donandi illis perseverantiam, & coronam. Rursus benigne de Gothescalco sentimus, propterea quod hæc tria capita accusa-

22.
Rationes, cur
Gothescal-
cus defendatur.

tionis sunt omnino eadem cum ob-
iectis Gallorum, ut constat ex libro Pro-
speri adversus Collatorem, & ex Re-
sponſione ad Objectiones Vincentianas.
Quare Gothescalco idem contigit quod
assertoribus Augustinianæ doctrinæ, fu-
itque de iisdem commentitiis erroribus
accusatus. Ulterius Hincmarus ubique
accusat Gothescalcum, quod eandem
prorsus teneat pravitatem doctrinæ cum
Monachis Adrumetinis, aliisque vete-
ribus Prædestinarianis. At hæresim
Prædestinarianam non fuisse apud Adru-
metinos, neque anathematizatam à Pro-
spero, demonstratum est supra; neque
oppositum docent Tournely, Pagius, &
Alexander. Fatemur itaque Gothe-
scalcum audiisse tanquam Prædestinaria-
num, erroresque ei tributos jure fuisse
proscriptos: sed ab eo defensatos pravo
sensu, & servata undequaque æquitate
atque cum eo ab Hincmaro affirmare
non possumus. Concedimus denique
Gothescalco claros fuisse adversarios,
inter quos Joannes Erigena, qui à Floro
Diacono egregie confutatus est: sed
non defuerunt ei Defensores inculpatæ
vitæ, ac famæ celebrioris, quos paulo
supra commemoravi.

23. In quo Go-
thescalcus re-
prehenden-
dus.
Demum in hoc Gothescalcum repre-
hensione dignissimum cenſeo, quod ver-
um dogma imprudenter defendit, at-
que, ut ait Christianus Lupus, non ex
charismate. Prædestinationem enim
ad mortem in aures vulgi non sine of-
fensione & scandalo prædicavit, ita ut
multi in desperationem perducti dice-
rent: *Quid mihi necesse est pro salute
mea, & vitæ æternæ laborare? quia si
bonum fecero, & prædestinatus ad vi-*

tam non sum, nihil mihi prodest: inquit
Rabanus in literis ad Eberardum. Me-
minisse debuerat Gothescalcus etiam
Massiliensibus sanctissimis doctissimisque
viris apparuisse Augustinianam doctri-
nam primo aspectu perdifficilem & a-
sperrimam, ac talem multo magis videri
hominibus rudioribus, quibus altissi-
mæ quæstiones non sunt, nisi caute, pro-
ponendæ. Imo prædestinationem ad
mortem, quæ non potest nisi verbis ad-
modum crudis explicari, nunquam a-
pud imperitam plebem prædicandam esse
arbitramur: prædestinationem vero ad
vitam diverso plane modo, quàm sole-
ant quidam ex Cathedra transeuntes
ad pulpita, qui ut habeantur doctores,
prædicandi officium legitime non ob-
servant. Talis fuit Gothescalcus: qui
prædestinationem ad mortem inter vul-
gi catervas, prohibentibus etiam Epis-
copis, pertinacissime dogmatizavit, cum
tamen nihil interesset rei Christianæ,
quomodo scribit Præf. 2. in Saculum
IV. Benedictinum Eruditissimus Mabillo-
nius, incumbere in vocabulum Præde-
stinationis ad interitum, si modo aliis
verbis Catholica Sententia teneretur.
Neque Augustinianam doctrinam satis
superque munitam necessum fuit Go-
thescalco à Prædestinarianæ hæresis su-
spicione purgare, cum damnatis Semi-
pelagianis tranquilla pace, regnoque suo
potiretur. In hac ergo parte Gothe-
scalci ingenium laudare non possumus,
eumque propriæ famæ pessime consuluisse
putamus, ita ut neque in ipso ma-
culam hæreticæ pravitatis inveniamus,
neque optimi Theologi temperamen-
tum.

CAPUT XV.

An opportunum sit Populis prædicare Augustinianam de
Prædestinatione Sententiam?

SUMMARIUM.

1. Monitum primum.
2. Monitum secundum.
3. Monitum tertium.
4. Monitum quartum.

5. Monitum quintum.
6. Monitum sextum.
7. 8. Respondetur objectis.
9. Octo signa Prædestinatorum.

Quo pacto
de Prædesti-
natione San-
ctorum Con-
cionandum.

HISTORIA Gothescalci demonstrat
posse etiam veræ doctrinæ in aures
vulgi effusione magnam fieri tem-
pestatem: cumque nonnulli, qui forte
has nostras disquisitiones perlegunt, sug-
gestum debeant conscendere, ut vitent
contentionum pericula, consulantque
honori Ordinis sui, & Christianæ ple-
bis utilitati, hanc etiam quæstionem in-

stituo, num, & quo pacto possint de
prædestinatione Sanctorum haberi con-
ciones; quam monitionibus præceptis-
que, non argumentationum textura
juxta Augustini sensum resolvam.

MONITUM I.

Quamquam verissimum est dari præ-
destinationem Electorum ad vitam, & Monitum I.
impio-